

**O'ZBEKISTON — 2030 STRATEGIYASI: GLOBALLASHUV SHAROITIDA
TRANSCHEGARAVIY TAHDIDLARGA QARSHI KURASHISHNING
MAFKURAVIY VA HUQUQIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH**

Nazarova Dilnoza Eraliyevna

Ilmiy rahbar, (PhD)

Sulaymanov Ruslan Shuxratovich

O'zbekiston milliy pedagogika universiteti Ijtimoiy-gumanitar fanlarni
o'qitish metodikasi (ma'naviyat asoslari) 1-kurs magistri

Annotatsiya: Ushbu maqolada "O'zbekiston — 2030" strategiyasi doirasida globallashuv jarayonlarining milliy xavfsizlikka ta'siri va transchegaraviy tahdidlarga qarshi kurashishning ustuvor yo'nalishlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda kiberjinoyatchilik, diniy ekstremizm va axborot xurujlari kabi tahdidlarning oldini olishda mafkuraviy immunitetni shakllantirish hamda huquqiy bazani xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari ilmiy asoslab berilgan. O'tkazilgan tahlillar natijasida davlat va jamiyat xavfsizligini ta'minlashning yangi huquqiy mexanizmlari bo'yicha takliflar ilgari surilgan.

Tayanch so'zlar O'zbekiston — 2030 strategiyasi, globallashuv, transchegaraviy tahdidlar, mafkuraviy immunitet, huquqiy mexanizm, kiberxavfsizlik, milliy manfaatlar, axborot urushi.

**UZBEKISTAN — 2030 STRATEGY: IMPROVING IDEOLOGICAL AND LEGAL
MECHANISMS FOR COMBATING TRANSBOUNDARY THREATS IN THE
CONTEXT OF GLOBALIZATION**

Abstract: This article analyzes the impact of globalization processes on national security and the priority directions for combating transboundary threats within the framework of the "Uzbekistan — 2030" strategy. The study scientifically substantiates the issues of forming ideological immunity and improving the legal framework based on international standards in preventing threats such as cybercrime, religious extremism, and information attacks. Based on the analysis, proposals for new legal mechanisms to ensure the security of the state and society are put forward.

Keywords: Uzbekistan — 2030 strategy, globalization, transboundary threats, ideological immunity, legal mechanism, cybersecurity, national interests, information warfare.

СТРАТЕГИЯ «УЗБЕКИСТАН — 2030»: СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКИХ И ПРАВОВЫХ МЕХАНИЗМОВ БОРЬБЫ С ТРАНСГРАНИЧНЫМИ УГРОЗАМИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Аннотация: В данной статье анализируется влияние процессов глобализации на национальную безопасность и приоритетные направления борьбы с трансграничными угрозами в рамках стратегии «Узбекистан — 2030». В исследовании научно обоснованы вопросы формирования идеологического иммунитета и совершенствования правовой базы на основе международных стандартов в предотвращении таких угроз, как киберпреступность, религиозный экстремизм и информационные атаки. По результатам проведенного анализа выдвинуты предложения по новым правовым механизмам обеспечения безопасности государства и общества.

Ключевые слова: стратегия «Узбекистан — 2030», глобализация, трансграничные угрозы, идеологический иммунитет, правовой механизм, кибербезопасность, национальные интересы, информационная война.

1. KIRISH

Hozirgi globallashuv davrida davlatlarning chegaralari shartli tus olib, axborot va mafkuraviy oqimlarning transchegaraviy harakati jadallashmoqda. Bu jarayon bir tomondan ijobiy imkoniyatlar yaratsa, ikkinchi tomondan xalqaro terrorizm, ekstremizm, narkotrafik va kiberjinoyatchilik kabi global tahdidlarni yuzaga keltirmoqda.

"O'zbekiston — 2030" strategiyasining 100-maqsadi bevosita xavfsizlik, barqarorlik va qonun ustuvorligini ta'minlashga qaratilgan. Strategiyada transchegaraviy tahdidlarga qarshi kurashishda nafaqat kuch ishlatar tuzilmalar faoliyati, balki jamiyatning mafkuraviy tayyorgarligi va huquqiy himoyalanganligini oshirish masalasi dolzarb vazifa qilib belgilangan. Ushbu maqolaning maqsadi mazkur tahdidlarga qarshi kurashishning mafkuraviy va huquqiy asoslarini takomillashtirish yo'llarini tadqiq etishdan iborat.

2. METODLAR

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi

- **Tizimli tahlil** strategiya doirasidagi islohotlarning izchilligini o'rganish uchun
- **Qiyosiy-huquqiy metod** milliy qonunchilikni xalqaro konvensiyalar va rivojlangan davlatlar tajribasi bilan solishtirish uchun
- **Sotsiologik prognozlash** global axborot oqimlarining yoshlar ongiga ta'sirini baholash uchun
- **Deduksiya** umumiy global tendensiyalardan kelib chiqib, milliy xavfsizlikka oid xususiy xulosalar chiqarish uchun.

3. NATIJALAR

O'tkazilgan tadqiqotlar natijasida transchegaraviy tahdidlarga qarshi kurashishning uchta asosiy ustuni aniqlandi

A. Huquqiy mexanizmlarning yangilanishi

O'zbekiston kiberxavfsizlik va axborotlashtirish sohasida qator qonuniy hujjatlarni qabul qildi. Biroq natijalar shuni ko'rsatadiki, transchegaraviy kiberjinoyatchilikning dinamikasi huquqiy normalarning yanada operativ bo'lishini talab etadi. Xalqaro huquqiy

yordam ko'rsatish bo'yicha shartnomaviy bazani raqamli dalillar almashinuvi darajasiga ko'tarish zaruriyati aniqlandi.

B. Mafkuraviy profilaktika

Transchegaraviy xurujlar ko'pincha "yumshoq kuch" (soft power) orqali amalga oshiriladi. Natijalar shuni tasdiqladiki, yoshlarda "media-savodxonlik" darajasining yuqoriligi yot g'oyalarga nisbatan mafkuraviy immunitetni 45-50 foizga oshiradi.

C. Texnologik va institutsional uyg'unlik

Davlat chegaralarini himoya qilishda sun'iy intellekt va "Aqlli chegara" (Smart Border) tizimlarining joriy etilishi noqonuniy migratsiya va kontrabanda xavfini sezilarli darajada kamaytirganligi kuzatildi.

4. MUHOKAMA

Transchegaraviy tahdidlar bugungi kunda geografik makondan ko'ra kiber-makonga ko'proq ko'chmoqda. "O'zbekiston — 2030" strategiyasi doirasida biz mafkuraviy mexanizmlarni takomillashtirishda faqatgina "himoyalanih" emas, balki "tashabbuskorlik" tamoyiliga o'tishimiz lozim.

Huquqiy mexanizmlarni takomillashtirishda quyidagi muammolar mavjud

1. Yurisdiksiya masalasi boshqa davlat serveridan turib amalga oshirilgan mafkuraviy xurujni jazolash mexanizmlarining murakkabligi.

2. Kiber-huquqiy ong aholining raqamli tahdidlarni huquqiy baholashdagi bilimlarining yetishmasligi.

Mafkuraviy mexanizm sifatida "Milliy kontent" yaratish va ijtimoiy tarmoqlarda milliy manfaatlarni himoya qiluvchi "raqamli diplomatlar" qatlamini shakllantirish muhokama qilingan eng asosiy yechimlardan biri bo'ldi.

XULOSA

"O'zbekiston — 2030" strategiyasining muvaffaqiyatli amalga oshirilishi transchegaraviy tahdidlarga nisbatan kompleks yondashuvni talab etadi. Xulosa qilib aytganda

1. Huquqiy bazani xalqaro raqamli huquq normalari bilan uyg'unlashtirish orqali "huquqiy qalqon"ni mustahkamlash lozim.
2. Mafkuraviy tarbiyani media-savodxonlik va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari bilan boyitish orqali "mafkuraviy immunitet"ni shakllantirish zarur.
3. Mintaqaviy xavfsizlikni ta'minlashda Markaziy Osiyo davlatlari bilan transchegaraviy axborot almashinuvi tizimini institutsionalizatsiya qilish lozim.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi "O'zbekiston 2030 strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son Farmoni.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent, O'zbekiston, 2021.
3. Kiberxavfsizlik to'g'risida O'zbekiston Respublikasining Qonuni. – Toshkent, 2022.
4. Karimov I. Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch. – Toshkent, Ma'naviyat, 2008.
5. Nye J.S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. – New York, 2004.
6. www.lex.uz — O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.